

**Oświadczenie złożone
przez senatora Czesława Ryszkę
na 82. posiedzeniu Senatu
w dniu 1 października 2015 r.**

Oświadczenie skierowane do naczelnego prokuratora wojskowego Jerzego Artymiaka

Szanowny Panie Prokuratorze!

Nawiązując do odpowiedzi Pana Prokuratora z 3 września 2015 r. (L.dz. OP-422/15), jeszcze raz proszę o udzielenie niezbędnej pomocy prawnej pokrzywdzonemu T.A., PESEL (...) w sprawie o stwierdzenie za nieważną decyzji – karty powołania do dwuletniej zasadniczej służby wojskowej z września lub października 1980 r. wydanej przez komendanta Wojskowej Komendy Uzupełnień w Białogardzie. Chodzi o:

1. dopuszczenie dowodów niezbędnych do wyjaśnienia następujących spraw:
  - a) aktu postępowania odwoławczego przed Wojewódzkim Sztabem Wojskowym w Koszalinie wszczętego przez wnioskodawcę we wrześniu lub październiku 1980 r. od orzeczenia – karty powołania komendanta Wojskowej Komendy Uzupełnień w Białogardzie;
  - b) dokumentów potwierdzających złożenie przez wnioskodawcę rzekomej przysięgi wojskowej w dniu 14 grudnia 1980 r.;
  - c) zeznań oficera kontrwywiadu, który przesłuchiwał wnioskodawcę i innych żołnierzy we wrześniu 1981 r. i protokołów tych przesłuchań na okoliczność treści odpowiedzi wnioskodawcy;
  - d) dokumentów pobytu wnioskodawcy w dywizji w Koszalinie od września 1981 r. do grudnia 1981 r.;
  - e) dokumentów służby wnioskodawcy od 13 grudnia 1981 r. do marca lub kwietnia 1982 r. w Gdyni i Gdańsku;
  - f) zeznań świadka W.S. na temat działalności związkowej (opozycyjnej) wnioskodawcy;
  - g) zeznań wnioskodawcy na temat bezzasadności powołania do służby wojskowej, przerwania pracy, studiów i działalności związkowej, pozbawienia tytułu podchorążego i stopnia oficerskiego;
2. zwolnienia pokrzywdzonego z ewentualnej tajemnicy wojskowej;
3. ustanowienia obrońcy z urzędu ze względu na stan zdrowia;
4. ustalenia, z czyjej inspiracji pokrzywdzony został powołany do dwuletniej zasadniczej służby wojskowej;
5. wskazania przepisów, które zostały złamane;
6. udzielenia informacji, ilu osobom w latach 1980–1983 przerwano studia z uwagi na działalność związkową (opozycyjną) i wcielono do zasadniczej służby wojskowej.

W uzasadnieniu chciałbym dodać, że odpowiedź Pana Prokuratora z 3 września 2015 r. (L.dz. OP-422/15) jest niestety w przeważającej części niezgodna ze stanem rzeczywistym i prawem. W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż postępowanie prowadzone przez komendanta Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Szczecinie, zakończone decyzją z 18 sierpnia 2015 r. nr 30/2015, rażąco naruszyło prawo. Nie podjęto czynności niezbędnych do wyjaśnienia stanu faktycznego i do załatwienia sprawy. Postępowanie było prowadzone w sposób niebudzący zaufania jego uczestników do władzy publicznej. Wnioskodawca nie został należycie i wyczerpująco poinformowany o okolicznościach faktycznych i prawnych, które miały wpływ na ustalenie jego praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania. Komendant nie czuwał nad tym, aby wnioskodawca nie poniósł szkody z powodu nieznamośności prawa, nie udzielał mu niezbędnych wyjaśnień i wskazówek, a także uniemożliwił pokrzywdzonemu, osobie o znacznym stopniu niepełnosprawności, zapoznanie się z aktami. Nie zapewniono wnioskodawcy prawa do wypowiedzenia się w sprawie przed wydaniem zaskarżonej decyzji, a zwłaszcza nie miał on możliwości złożenia wyjaśnień, wniosków dowodowych i procesowych oraz zastrzeżeń do wezwań organu, głównie bezzasadnych.

Uzasadnienie faktyczne decyzji nie zawiera faktów, które komendant uznał za udowodnione, nie wskazuje dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Uzasadnienie prawne nie wyjaśnia podstawy prawnej decyzji, nie przytacza właściwych przepisów. Komendant nie powinien był umorzyć postępowania, gdyż tę sprawę przekazał mu Wojskowy Sąd Garnizonowy we Wrocławiu. Miał obowiązek rozpatrzyć ją merytorycznie. Rażąco sprzeczna z prawem jest także uwaga o następującej treści: „Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że karta powołania wnioskodawcy do zasadniczej służby wojskowej nie była decyzją administracyjną”. Czym więc była karta powołania? Może aktem samowoli wojskowej realizującej socjalizm?

Stanowisko Pana Prokuratora wyrażone na stronach 2 i 5 pisma jest wewnątrznie sprzeczne. Napisał Pan dwa razy „decyzja” (Wojskowej Komendy Uzupelnien w Białogardzie) na stronie 2, a jednocześnie na stronie 5 uznał: „karta powołania nie może być przedmiotem postępowania administracyjnego zmierzającego do stwierdzenia nieważności decyzji na podstawie art. 156 k.p.a., gdyż nie jest decyzją administracyjną”. Stwierdzenie (strona 2) „jego decyzja nie miała charakteru represyjnego, zawierającą jakąkolwiek represję karną” jest sprzeczne z prawem. Przypominam, iż za niestawienie się do służby wojskowej groziła pokrzywdzonemu kara do ośmiu lat pozbawienia wolności. Czy przerwanie pracy, studiów i działalności związkowej, pozbawienie zarobków, tytułu podchorążego i stopnia oficerskiego nie stanowiło represji?

Niestosowna jest uwaga, iż „działania opozycyjne będące w istocie w ramach działalności związkowej aktami indywidualnego lub zbiorowego negatywnego stosunku do władz nie mieszczą się w pojęciu działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego”. Powołanie do wojska było rażąco sprzeczne z prawem materialnym, gdyż nastąpiło bezpośrednio po zapisaniu się pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność” i do tego na przedostatnim roku jego zawodowych studiów administracyjnych, przez co władza wojskowa złamała prawo międzynarodowe i krajowe, a w szczególności:

a) art. 2 i art. 8 ust. 2 konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych przyjętej w San Francisco 9 lipca 1948 r;

b) art. 5 pkt 5 i 10, art. 8 ust. 3, art. 47, art. 48, art. 67 ust. 2, art. 68 ust. 1, art. 72 ust. 1 i 2 pkt 5, art. 81 ust. 1, art. 82 ust. 1, art. 84 ust. 1 i art. 85 Konstytucji PRL;

c) art. 2 ust. 1 i 3, art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 3, art. 18 ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1 i art. 26 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku 19 grudnia 1966 r.;

d) art. 95 ust. 1 i art. 97 ust. 3 cytowanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL.

Dlaczego te przepisy zostały zlekceważone przed laty i obecnie?

Proszę mieć na uwadze fakt, iż odpowiedź otrzymuje Senat RP.

Z wyrazami szacunku
Czesław Ryszka